

การกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ

การจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดกรอบการใช้ที่ดิน (Land Use Framework) ขึ้นใช้เป็นหลักในการดำเนินการ กรอบการใช้ที่ดินก็คือ นโยบายการใช้ที่ดินอย่างกว้างๆ โดยหนดแนวทางในการวางแผนเพื่อใช้ที่ดินบริเวณนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

6.1 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ

สภาพโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและกายภาพของบริเวณแม่น้ำเวฬุ สิ่งที่ต้องพิจารณาในการกำหนดนโยบายในการใช้ที่ดินเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของพื้นที่คือ

1. นโยบายที่เน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติพื้นฐาน (Basic Natural Resource) อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแหล่งน้ำ และทรัพยากรป่าไม้โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน

เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ กล่าวคือ การที่พื้นที่ดินบริเวณนี้มีสมรรถนะดินมีศักยภาพต่ำและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื่องจากดินมีสภาพเป็นกรดเพราะน้ำทะเลท่วมถึง และการขาดแคลนแหล่งน้ำโดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง การขาดแคลนการ

ชลประทานเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร ส่วนใหญ่ทรัพยากรป่าไม้ก็ถูกบุกรุกทำลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลนซึ่งมีผลกระทบต่อทางนิเวศน์ชายฝั่ง รวมทั้งปัญหาการใช้ที่ดินไม่สอดคล้องกับสมรรถนะของดิน ทรัพยากรและปัจจัยดังกล่าวมีผลทำให้ผลิตผลทางเกษตรกรรมของพื้นที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุมีอัตราการขยายตัวในระดับต่ำและทรัพยากรเสื่อมโทรม

2. เน้นการพัฒนาการเกษตร โดยการปรับโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจจากพื้นที่ ได้แก่ ผลไม้ ข้าว พืชไร่ ยางพารา เป็นต้น

3. เน้นการส่งเสริมการเพาะ เลี้ยงชายฝั่ง ในลักษณะที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์และการปลูกป่าชายเลนเพื่อการเพาะ เลี้ยงชายฝั่ง ทั้งนี้โดยกำหนดแผนการใช้ที่ดินการเพาะ เลี้ยงชายฝั่งมิให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกได้ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีและวิธีการป้องกันไม่ให้น้ำเค็มรุกกล้าเข้าไปในพื้นที่เพาะปลูก

4. เน้นความพยายามในการส่งเสริมการกระจายการผลิตไปสู่พืชเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีแนวโน้มในการผลิตและจำหน่ายนอกเหนือจากพืชหลัก เช่น พืชไร่ ประเภท พริกไทย ซึ่งทำรายได้ดีแก่เกษตรกร เป็นต้น

5. การเพิ่มประสิทธิภาพ เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไข ปัญหาการว่างงานโดยส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เครื่องจักรสาน เป็นต้น และความพยายามสร้างงานนอกไร่ในนาในเขตชนบท โดยการจัดอาชีพเสริมแก่เกษตรกร การส่งเสริม การปศุสัตว์ รวมทั้งการวางแผนครอบครัว

6. ความพยายามส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตร
7. เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นการกระจายรายได้และการจ้างงานในสาขาการค้าและบริการ
8. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
9. สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในเขตเมือง (เทศบาลและสุขาภิบาล) ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาไปสู่พื้นที่ชนบท โดยพยายามส่งเสริมและเพิ่มความสามารถขององค์กรท้องถิ่นให้พึ่งตนเองได้ เช่น เรื่องรายได้ เป็นต้น
10. เพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานให้พอเพียงกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบท เช่น เส้นทางคมนาคมที่เชื่อมระหว่างตำบล อำเภอ และศูนย์กลางชุมชน การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร การขยายบริการด้านไฟฟ้า ประปา การสาธารณสุข และการศึกษา

6.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ทรัพยากรดิน เนื่องจากจำนวนประชากรในพื้นที่ดินบริเวณนี้จำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราการเพิ่มเฉลี่ย 2.0 ต่อปี ในขณะที่พื้นที่การเกษตรมีอยู่จำกัด ในปัจจุบันพื้นที่ดินลุ่มแม่น้ำเวฬุมีพื้นที่การเกษตร 426.41 ก.ม.² พ.ศ. 2526 มีประชากรจำนวน 197,133 คน พื้นที่ทำกินเฉลี่ยประมาณ 11.3 ไร่ต่อครอบครัว ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเฉลี่ย 20 ไร่ต่อครอบครัว (สำนัก

ฝั่งเมือง พ.ศ. 2533) และหากไม่มีการขยายพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้นปี 2536 ซึ่งคาดว่าจะมีประชากรประมาณ 242,136 คน และประมาณ 80% มีอาชีพการเกษตร ดังนั้น พื้นที่การเกษตรจะเฉลี่ยเหลือเพียง 5.5 ไร่ต่อครอบครัวเท่านั้น หากนำพื้นที่รกร้างอีก 31.63 กม² มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ พื้นที่การเกษตรจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย เฉลี่ย 6.0 ไร่ ต่อครอบครัว ซึ่งน้อยกว่าขนาดที่ดินเฉลี่ยในปัจจุบันมาก ผลสืบเนื่องที่จะตามมาได้แก่

- 1) แรงกดดันการทำลายป่าชายเลน เพื่อใช้เป็นนาข้าวหรือนากุ้งมากยิ่งขึ้น
- 2) การเพาะ เลี้ยงชายฝั่งจะมีความสำคัญเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่ทำกินเพราะพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่น้ำ 103.93 ตารางกิโลเมตร และลักษณะทางสมุทรศาสตร์ตลอดจนนิเวศวิทยาเหมาะสมแก่การเพาะ เลี้ยงชายฝั่ง
- 3) การขยายตัวของชุมชนจะมีผลต่อการทำลายป่าชายเลนในแง่ของการตัดไม้ทำเชื้อเพลิง และการบุกรุกเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยทั่วไปในการขยายตัวของชุมชนจะเป็นไปตามแนวเส้นทางคมนาคม ดังนั้นป่าชายเลนที่ถูกบุกรุกทำลาย จึงเป็นป่าเลนที่อยู่ตามแนวริมถนนทางหลวงหมายเลข 3 ส่วนการทำลายป่าเลนเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงนั้นจะ ไม่เป็นปัญหานัก ทั้งนี้เพราะในอนาคตอันใกล้ แก๊สธรรมชาติจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น
- 4) ปัญหามลภาวะน้ำ มลสารจากชุมชนโรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่การเกษตรมลสารจากชุมชนหากมีมากเกินไป จะทำให้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมีคุณภาพต่ำ จนเกิดผลกระทบต่อ การเลี้ยงชายฝั่งได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง

ต้องมีการควบคุมการใช้พื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่มีอิทธิพลต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การควบคุมควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

ก. ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนและโรงงาน

อุตสาหกรรม

ข. ควบคุมการใช้น้ำมาแมลงในพื้นที่การเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณรอบแหล่งเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

ค. ควบคุมการขยายตัวของอุตสาหกรรม โดยไม่สนับสนุนโรงงานที่มีสารโลหะในน้ำทิ้ง

แนวทางในการใช้ทรัพยากรดิน

1. ต้องริบดำเนินการในการปรับปรุงคุณภาพดินจากสภาพที่เป็นดินเค็ม มีลักษณะ เป็นกรดและความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ โดยริบดำเนินงานในบริเวณที่มีปัญหามาก เช่น บริเวณใกล้แม่น้ำ เป็นต้น

2. วางแผนการใช้ที่ดินของพื้นที่ดินแม่น้ำเวฬุให้เหมาะสมกับสมรรถนะของดิน และการส่งเสริมแนะนำเกษตรกร ซึ่งปัญหาการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จึงเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์ดินในพื้นที่ดังกล่าว โดยมุ่งส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพให้ผลผลิตต่อไร่สูง และส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน การเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ในปัจจุบันประชากรในบริเวณแม่น้ำเวฬุมีรายได้เฉลี่ย 27,026.30 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเกษตรของจังหวัดจันทบุรี 40,650.40 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี ในปี พ.ศ. 2536 จะมีครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 9,000

ครัวเรือน จึงจำเป็นต้องจัดหาอาชีพเสริมรายได้ ได้แก่

- การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ในลักษณะของการอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลน เพื่อผลทางระบบนิเวศน์ เพื่อให้ประชาชนได้จับสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าวเป็นรายได้เสริม ตลอดจนการเพาะเลี้ยงหอยนางรมในบริเวณน้ำกร่อย เช่น แม่น้ำขลุง แม่น้ำจันทบุรี เป็นต้น

- การเลี้ยงสัตว์ โดยการปรับปรุงพื้นที่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำจนไม่สามารถทำการเพาะปลูกพืชผลได้ หรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ให้มีสภาพเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะมีประโยชน์ในการรักษาสภาพของดินมิให้เสื่อมโทรมยิ่งขึ้นไปด้วย

- อดสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอเสื่อ การเจียรนัยพลอย เป็นต้น

แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ก. เขตชลประทานที่อยู่ในโครงการชลประทาน และเขตชลประทานที่มีศักยภาพพัฒนาโครงการชลประทานได้ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่ดินชายทะเล จังหวัดจันทบุรี พื้นที่โครงการชลประทานส่วนใหญ่ ได้แก่ พื้นที่ราบลุ่มบรวินเฒ่าเกอแหลมสิงห์ เป็นโครงการป้องกันการรุกของน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ในฤดูแล้ง แนวทางการในการจัดการสำหรับพื้นที่ชลประทาน มีดังนี้คือ

(1) ดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้น้ำแก่ไร่นา ด้วยการปรับระดับพื้นที่เพาะปลูกให้เท่ากัน สามารถเก็บน้ำในการเพาะปลูกได้

โดยเฉพาะในพื้นที่ทำนาจัดขนาดของแปลง เพาะปลูกให้เท่ากันและเหมาะสมต่อการใช้เครื่องจักรกล ตลอดจนสะดวกต่อการเกษตรกรรม เช่น การปลูก การบำรุงดูแลรักษาพืช เป็นต้น

(2) ปรับปรุงบำรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ได้แก่ ดินเปรี้ยว ใช้ปูนมาร์ล 1 - 1/2 ตันต่อไร่ หว่านพื้นที่เพาะปลูกก่อนการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูกประมาณ 2 สัปดาห์

ดินเค็ม ปลูกพืชที่ทนความเค็มของดิน วางระบบระบายน้ำในแปลงเพื่อชะล้างเกลือโดยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างคันดินป้องกันน้ำเค็ม การตากดินและการล้างดินด้วยน้ำฝน หรือน้ำชลประทาน

(3) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ในระยะเวลาและอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

(4) เร่งการเพิ่มผลผลิตต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่ เช่น การเลือกใช้พันธุ์พืชที่ดีเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ การใช้ยาป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช รวมทั้งการให้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

(5) ปลูกพืชคลุมดินเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

(6) ปลูกพืชไร่น้ำในระหว่างพืชประเภทไม้ผล เพื่อเพิ่มรายได้

ข. ทางด้านชลประทานในพื้นที่กสิกรรม มีแนวทางดังนี้คือ

(1) การจัดสร้างคันดินและประตูน้ำเพื่อบดกั้นมิให้น้ำทะเลหนุนเข้ามาในพื้นที่เพาะปลูก และปล่อยน้ำจืดที่เก็บกักไว้ตามลำคลองต่างๆ เพื่อต้น

น้ำทะเลลงไป

(2) การปรับระดับพื้นที่เพาะปลูกให้เท่ากัน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ในแปลงรวมทั้งการจัดชุดหรือสร้างแหล่งเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เพาะปลูก

(3) พื้นที่ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด นอกจากการปรับระดับพื้นที่แล้วควรปลูกพืชตามแนวของความลาดเท เพื่อป้องกันการกัดเซาะดินโดยน้ำฝน และเพื่อรักษาน้ำไว้ให้พืชดูดซึมน้ำได้นานขึ้น ตลอดจนการทำคันดินกั้นน้ำและทางน้ำแบบลดระดับ จัดทำทางน้ำให้น้ำค่อยๆ ไหลเข้าสู่บ่อน้ำประจำไร่นา หรือแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือลงสู่ทางน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำลำคลอง

สำหรับเขตชลประทานที่ศักยภาพพัฒนาโครงการชลประทานได้นี้ ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่กรมชลประทานจะสร้างระบบชลประทานขั้นที่บริเวณอำเภอท่าใหม่ 2 โครงการ คือโครงการวังตะโดนดเป็นพื้นที่ 5,000 ไร่ แหล่งน้ำคือคลองตะโดนดเป็นโครงการชลประทานชนิดป้องกันน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจัดไว้ใช้ในฤดูแล้ง และโครงการคลองกระแจะ เป็นพื้นที่ประมาณ 55,000 ไร่ แหล่งน้ำคือคลองกระแจะ เป็นโครงการชลประทานชนิดป้องกันน้ำเค็มและเก็บกักน้ำจัดไว้ใช้ในฤดูแล้ง อีกส่วนหนึ่ง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการชลประทานได้บริเวณทั้งหมดนี้กำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อทำการเกษตรกรรมแบบถาวร

การปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณส่วนใหญ่ใช้ปลูกไม้ผลต่างๆ พริกไทย และยางพารา ซึ่งในบริเวณนี้เกษตรกรสามารถใช้ปลูกพืชไร่แซมได้ ในกรณีที่ต้องการหารายได้ในเวลาที่สวนผลไม้หรือไม้ยืนต้นยังไม่ได้ผลผลิต แนวทางการจัดการพื้นที่ในเขตนี้นี้มีดังต่อไปนี้คือ

พื้นที่ชายทะเลในบริเวณที่ดินเป็นทรายจัด

(1) ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินที่เป็นกรดจัด ได้แก่ มะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ สน ยูคาลิปตัส เป็นต้น

(2) ส่งเสริมให้มีการใช้พันธุ์พืชที่ดี

(3) ปรับปรุงบำรุงดิน

(4) ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปกับการทำสวนมะพร้าว โดยการปลูกหญ้า หรือหญ้าผสมถั่วในบริเวณสวนมะพร้าว เพื่อให้สัตว์กินและมูลของสัตว์ที่เลี้ยง

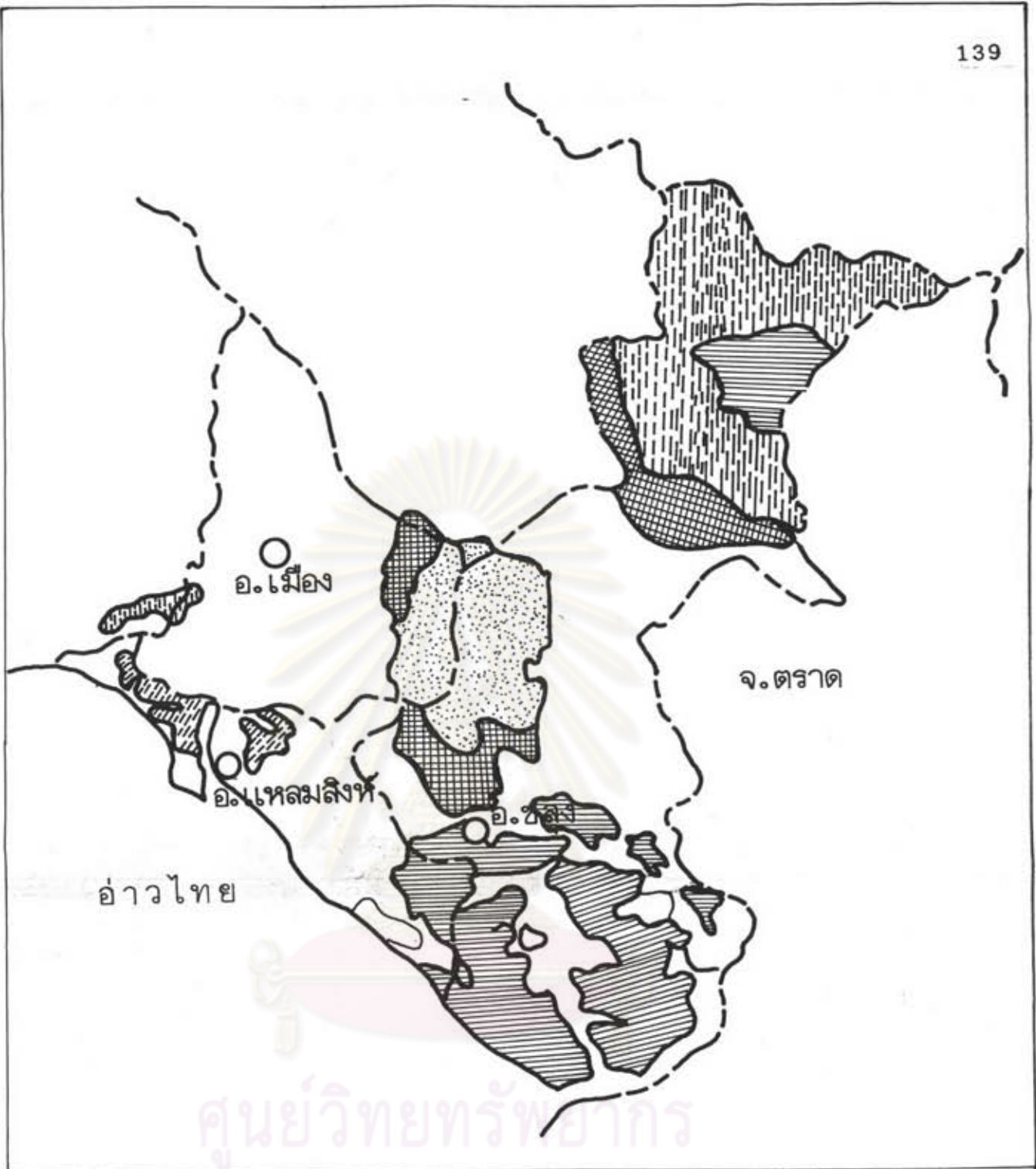
สำหรับพื้นที่ดอน ควรส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ผลและยางพารา โดยส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดี และมีความต้องการตลาดสูง ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยวิทยาศาสตร์

(5) จัดสร้างแหล่งน้ำสำหรับพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชผล เพื่อป้องกันการขาดน้ำ
ในฤดูแล้ง

ค. เขตป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน

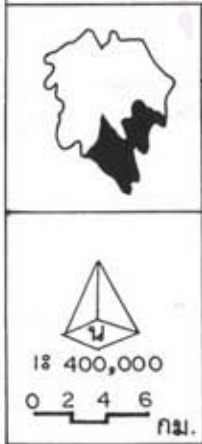
(1) จัดมาตรการควบคุมป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด

(2) เร่งดำเนินการปลูกป่าทดแทน

แนวทางการอนุรักษ์ป่าชายเลนแม่น้ำเวฬุ จ.จันทบุรี

แผ่นที่ 6.1

แสดง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

สัญลักษณ์

- อุทยานแห่งชาติ
- ป่าสงวนแห่งชาติ
- พื้นที่อุกบุงรุก
- พื้นที่ป่าถาวร

ที่มา กรมป่าไม้

- เขตประเทศ
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- อำเภอ

(3) พัฒนาป่าชายเลนที่เสื่อมโทรมให้เป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยรักษาระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยรักษาพันธุ์สัตว์น้ำให้คงสภาพสมบูรณ์และยังสามารถนำผลผลิตจากป่าชายเลนมาใช้ในรูปของ เชื้อเพลิง โดยการให้สัมปทานแก่เอกชนได้อีกด้วยหากหน่วยงานของรัฐยังมี นโยบายในการให้สัมปทานอยู่

สำหรับป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลายจนหมดสภาพป่า สามารถนำมาใช้ในการกลีกรรรม หรือทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โดยทำว ไปใช้ปลูกพืชไร่ ยางพารา และ ไม้ผลต่างๆ ซึ่งดินในบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสม

ทรัพยากรน้ำ

การชลประทานเป็นหัวใจสำคัญในการเกษตร ดังนั้น การจัดทำและ ใช้ทรัพยากรในเรื่องน้ำจะต้องจัดทำและ ใช้ทรัพยากรจากน้ำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในการพัฒนาแหล่งน้ำจึงต้องเลือกรูปแบบการพัฒนาที่ถูกต้อง และควรเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำให้กระจาย ไปสู่พื้นที่ที่มีปัญหาขาดแคลนและอยู่นอกเขตชลประทาน

1. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในระดับหมู่บ้านและตำบลที่ขาดแคลนน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่ดินกลุ่มแม่น้ำเวฬุ โดยการจัดให้มีการขุดบ่อน้ำบาดาล และจัดสร้างแหล่งน้ำไว้ให้ประชาชนได้ใช้อุปโภคบริโภค

2. ส่งเสริมการชลประทานในพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรี เพื่อป้องกันการรุกของน้ำเค็มและ เก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง โดยการจัดสร้างคันดิน และประตูน้ำเพื่อปิดกั้นมิให้น้ำทะเลหนุนขึ้นมา และปล่อยน้ำจืดที่เก็บกักไว้ตาม ลำคลองต่างๆ เพื่อดันน้ำทะเลลงไป

3. พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นที่รกร้าง เพื่อไว้ใช้ในการเกษตร

อนึ่ง แหล่งน้ำบาดาล ควรมีการขุดเจาะแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งในบริเวณพื้นที่ดินชายทะเล น้ำบาดาลมีปริมาณเพียงมากกว่า 100 แกลลอน ต่อนาที จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้ เนื่องจากน้ำบาดาลที่จะใช้ในการเกษตรควรมีประมาณอย่างน้อย 250 แกลลอนต่อนาที ดังนั้น น้ำบาดาลที่ขุดเจาะในบริเวณพื้นที่ดินชายทะเลนี้จึงใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคเท่านั้น ในปี 2536 พื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีจะมีประชากร 242,136 คน มีการใช้น้ำโดยเฉลี่ย 0.20 ลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อวัน ดังนั้นจะต้องจัดหาอุปโภคแก่ประชากรในอนาคต โดยเฉลี่ยประมาณ 48,427.20 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน จึงจำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดขุดบ่อน้ำบาดาลและการชลประทานเพื่อรองรับการใช้น้ำในการเกษตรและการบริโภคของประชาชนในอนาคต

การเพิ่มประสิทธิภาพเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

การพัฒนาอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งได้จากวัตถุดิบในครัวเรือน ได้แก่ การส่งเสริมการทอเสื่อ การเจียรนัยพลอย เป็นต้น เป็นการสร้างงานและรายได้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตร (Agro-Industry) ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ เช่น โรงงานทำปลาบ่ม โรงงานทำกะปิ น้ำปลา เป็นต้น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ เช่น โรงงานแปรรูปไม้ เป็นต้น

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ รวมทั้งการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับถนนหลักเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทาง

6.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ย่านการค้าพาณิชย์กรรม ตามมาตรฐานผังเมือง กำหนดพื้นที่สำหรับผ่านการค้าพาณิชย์กรรมเท่ากับ 42 คนต่อไร่ ดังนั้น พ.ศ. 2536 เทศบาลเมืองจันทบุรีควรมีพื้นที่เพื่อการค้าเพิ่มขึ้น 5,317 ไร่ สำหรับสวนสาธารณะและที่ว่าง มาตรฐานผังเมืองประมาณ 1,000 คนต่อไร่ ดังนั้นพื้นที่สวนสาธารณะและที่ว่าง พ.ศ. 2536 ควรมีพื้นที่ประมาณ 353 ไร่

แนวทางการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุระดับอำเภอตามศักยภาพการพัฒนา

- 1) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง
พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองมีความเหมาะสมในการพัฒนา

ด้านเกษตรกรรม

- 2) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง
พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอคลองมีความเหมาะสมในการพัฒนา

ด้านการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

- 3) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ
พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอแหลมสิงห์มีความเหมาะสมในการ

พัฒนาด้านการประมง

จากทฤษฎีแหล่งกลาง (Central Place) การพัฒนาพื้นที่
ระดับตำบลตามศักยภาพการพัฒนามีดังต่อไปนี้

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 1 ได้แก่ เทศบาลเมืองจันทบุรี
เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 2 ได้แก่ เทศบาลตำบลขลุ
เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ

ศูนย์กลางชุมชนระดับที่ 3 ได้แก่ สุขาภิบาลบางกะจะ
สุขาภิบาลหนองบัว สุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ สุขาภิบาลพลับ เป็นศูนย์กลาง
การค้าและบริการระดับเล็ก

สำหรับชุมชนย่อยหรือหมู่บ้านที่มีแนวโน้มในการพัฒนาเป็น
ชุมชนศูนย์กลางมีดังนี้คือ

อำเภอเมือง มีบ้านท่าแฉลบ เป็นศูนย์กลางการค้าและการ
ประมง

อำเภอแหลมสิงห์ มีบ้านปากน้ำแหลมสิงห์ เป็นศูนย์กลาง
การประมง บ้านเกาะเบริด เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว บ้านหนองซุ่ม เป็น
ศูนย์กลางการประมงชายฝั่ง

อำเภอขลุง มีบ้านบางชัน เป็นศูนย์กลางการประมงชายฝั่ง

สำหรับที่ตั้งของบริเวณหมู่บ้านประมงน้ำลิกตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งทะเล และหมู่บ้านประมงชายฝั่งจะตั้งบริเวณป่าชายเลน หนึ่งบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านประมงน้ำลิกอาจปะปนรวมอยู่กับหมู่บ้านประมงชายฝั่ง ได้ในกรณีที่หมู่บ้านประมงชายฝั่งอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลและสะดวกแก่การแล่นเรือไปสู่ทะเล เช่น บริเวณบ้านบางชัน (อำเภอขลุง)

จากแนวทางการใช้ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แนวทางการใช้ที่ดินเป็นที่การแก้ไขปัญหาลึก โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (ที่ดินแหล่งน้ำและป่าชายเลน) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เพื่อที่จะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาด้านการเกษตรกรรมให้มีประสิทธิภาพ แนวทางการใช้ที่ดินนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ดินบริเวณลุ่มแม่น้ำเวฬุ

นอกจากนั้น ป่าชายเลนยังต้องเสื่อมโทรมลงไปเนื่องจากภาวะมลพิษทางน้ำจากอุตสาหกรรมในบริเวณข้างเคียง และภาวะมลพิษทางทะเล เนื่องจากน้ำมันอีกด้วย

การประมง

การประมงส่วนใหญ่ในแม่น้ำเวฬุเป็นการประมงน้ำเค็ม แต่ปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้แนวโน้มนลดลงเป็นอย่างมาก ประกอบกับมีการขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเล จึงสมควรที่จะส่งเสริมการประมงน้ำจืดในแหล่งน้ำทั่วๆ ไป และการเพาะเลี้ยงชายฝั่งซึ่งมีสภาพพื้นที่ที่จะทำได้

การพัฒนาในด้านการประมงนี้ ควรมีมาตรการดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามแหล่งน้ำต่างๆ เช่น แหล่งเก็บน้ำเพื่อการชลประทาน และในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อช่วยเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำให้มากขึ้น

(2) ปรับปรุงแหล่งน้ำ และพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหรือแพร่พันธุ์สัตว์น้ำ

(3) ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยรักษาสภาพธรรมชาติและสมดุลย์ทางธรรมชาติ

(4) ควบคุมการใช้เครื่องมือในการจับสัตว์น้ำให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

การส่งเสริมการประมงน้ำจืดเพื่อเพิ่มรายได้แก่ประชากร และเป็นทางออกสำหรับอนาคตของการประมง เมื่อการประมงน้ำลึกลับมีแนวโน้มลดลง พื้นที่ประมงน้ำจืด เนื้อที่ 21.8 ตารางกิโลเมตร รองรับ 681 ครัวเรือน แหล่งน้ำที่ใช้ในการประมงยังเป็นแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งได้ด้วย

เพื่อรองรับการเพิ่มของจำนวนประชากรในอนาคต การเพาะเลี้ยงและการประมงน้ำจืดจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดเมื่อเกิดปัญหาขาดแคลนที่ทำกิน ทั้งนี้เพราะสามารถใช้เป็นอาชีพรองหรืออาชีพเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งจากการคาดคะเนจำนวนประชากรในปี 2536 พื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีซึ่งมีประชากรประมาณ 242,136 คน หรือ 48,427 ครอบครัวยังมีที่ว่างจากพื้นที่ทำกินทั้ง

หมดที่นำมาใช้ประโยชน์ในการทำกินแล้วเฉลี่ยได้ 10 ไร่ ต่อครอบครัว ต่ำกว่ามาตรฐานเฉลี่ยของสำนักผังเมืองซึ่งเฉลี่ยไว้ 20 ไร่ ต่อครอบครัว ดังนั้น การเพาะเลี้ยงชายฝั่งและการประมงจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในอนาคตสำหรับการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เน้นลักษณะการรักษาสภาพนิเวศน์ชายฝั่งตามธรรมชาติ

6.1.3 ลักษณะทางสังคม

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของประชาชนรวมถึงการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น และกระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง

การสนับสนุนการพัฒนาในระดับเมือง (เทศบาล, สุขาภิบาล) ที่พร้อมจะเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นศูนย์กลางชุมชนในการพัฒนาขั้นพื้นฐานและเป็นจุดกระจายความเจริญไปสู่ชุมชนโดยระบบ

(ก) เทศบาล คือ เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลท่าใหม่ เทศบาลตำบลขลุ่ย

(ข) ชุมชนในระดับรอง คือ สุขาภิบาลบางกะจะ สุขาภิบาลหนองบัว ในอำเภอเมือง และสุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ สุขาภิบาลพลั่ว ในอำเภอแหลมสิงห์ ควรมีการเตรียมการจัดทำผังของชุมชนในเมืองบน เพื่อกำหนดรูปแบบความเจริญเติบโตของชุมชนอย่างมีแบบแผนในอนาคต ในขณะเดียวกันก็จะต้องส่งเสริมชุมชนดังกล่าวให้สามารถพึ่งตนเองได้ในด้านรายได้ โดยการปรับปรุงโครงสร้างรายได้ของเทศบาลและสุขาภิบาล

การเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะ
 ชั้นพื้นฐานและบริการทางสังคม

(1) การขยายและปรับปรุงกิจการประปา เพื่อสามารถให้
 บริการได้เพียงพอกับความต้องการของประชากรในอนาคต เพิ่มเดิมจากเดิมซึ่งมี
 กำลังผลิต 10,300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เป็น 48,427.20 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

(2) เพิ่มจำนวนบ่อน้ำบาดาลในเขตชนบทเพื่อใช้ในการอุปโภค
 บริโภค

(3) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กสำหรับการบริโภคเป็นอันดับแรก
 ในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ

(4) การพัฒนาการอนามัยและสาธารณสุขขั้นมูลฐาน

(5) การใช้บริการด้านไฟฟ้า ควรมีโครงการพัฒนาการไฟฟ้า
 ในระดับชนบท

(6) การก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ควรเน้นการสร้างถนน
 ในชนบทและการบำรุงรักษาทางให้ใช้ได้ตลอดปี โดยเฉพาะถนนเชื่อมระหว่าง
 หมู่บ้านและตำบล กับตำบลต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่อการทำผลผลิตและสินค้าออกสู่ตลาด
 ได้รวดเร็ว

6.1.4 ลักษณะทางประชากร

การพัฒนาชุมชนเมืองในระดับเทศบาล ที่ดินบริเวณลุ่มแม่น้ำเวฬุ เพื่อเตรียมรับประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ในปี 2536 จะมีประชากรประมาณ 38,236 คน โดยเพิ่มจากปี 2526 ประมาณ 9,380 คน ดังนั้นพื้นที่เพื่อรองรับจำนวนประชากรในอนาคต ในด้านที่อยู่อาศัยตามมาตรฐานผังเมืองสำหรับที่อยู่อาศัยปานกลางประมาณ 24 คนต่อไร่ ในปี 2536 พื้นที่ที่จะต้องใช้ในการอยู่อาศัย 9,807 ไร่

6.1.5 โครงการของรัฐบาล

จากการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนอย่างไม่เหมาะสมและ โดยไม่จำเป็นดังกล่าว ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงอย่างรวดเร็ว และที่ยังคงเหลืออยู่ ส่วนใหญ่ที่มีสภาพเสื่อมโทรมและไม่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมีได้ตั้งนโนใจ โดยได้พยายามดำเนินการทุกวิถีทาง เท่าที่จะทำได้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ในระดับนโยบาย กรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนดังที่เป็นอยู่เป็นการใช้อย่างไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของป่า ดังนั้นในปัจจุบันจึงได้มีการสำรวจเพื่อแบ่งเขตป่าชายเลนตามความเหมาะสมสำหรับการสงวน การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ โครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ป่าชายเลนก็จะต้องทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการเพื่อหามาตรการแก้ไขผลกระทบนั้นๆ แล้ว เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติ ชายเลนแห่งชาติพิจารณา ก่อนดำเนินการขออนุมัติในลำดับต่อไป

ในด้านการฟื้นฟูป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม กรมป่าไม้ได้วางโครงการปลูกป่าชายเลนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 มาจนถึงปัจจุบัน โดยทำการปลูกในที่ว่างเปล่าหรือปลูกซ่อมแซมในป่าเสื่อมโทรมจนในขณะนี้พื้นที่ป่าชายเลนปลูกทั่วประเทศ รวม 47.94 ตารางกิโลเมตร นอกจากนั้น ยังมีเอกชนที่สนใจปลูกสวนป่าชายเลนเพื่อประโยชน์ทางการค้าอีกด้วย สำหรับป่าสัมปทานซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้รับสัมปทานปลูกป่าซ่อมแซม แต่เนื่องจากบทลงโทษไม่รุนแรงจึงมีผู้ละเมิดอยู่เนืองๆ โดยพบว่าปริมาณเนื้อที่ป่าชายเลนที่ปลูกในพื้นที่ป่าสัมปทานมีเพียง 72.97 ตารางกิโลเมตร ดังนั้นในปัจจุบันกรมป่าไม้ยังได้กู้เงินจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) มาเพื่อปลูกป่าชายเลนจำนวนหนึ่ง เพราะยังมีพื้นที่ที่ว่างเปล่าและเสื่อมโทรมที่เหมาะสมสำหรับปลูกป่าชายเลนอีกประมาณ 247.08 ตารางกิโลเมตร

ในด้านการควบคุมป้องกัน นอกเหนือจากหน่วยงานป่าไม้ในส่วนภูมิภาคแล้ว กรมป่าไม้ยังได้จัดตั้งหน่วยควบคุมป่าเลนขึ้น 34 หน่วยทั่วประเทศ ทำหน้าที่ติดตามควบคุมเฉพาะการทำไม้ป่าชายเลนสัมปทานให้เป็นไปตามเงื่อนไขและทำการศึกษาวิจัยด้านวิชาการอีกด้วย แต่ละหน่วยจะรับผิดชอบพื้นที่ประมาณ 30-50 ตารางกิโลเมตร (20,000-40,000 ไร่)

นอกจากนั้น รัฐยังได้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยด้านระบบนิเวศน์วิทยาป่าชายเลนปีละจำนวนมากและได้จัดให้มีการสัมมนาในด้านนี้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการและนักบริหารทุก 3 ปี

สรุป

จากการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ ประชากร สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนสภาพปัญหาและศักยภาพในการใช้ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ สามารถสรุป ได้ดังนี้

ระดับภาค

บทบาทและความสำคัญของบริเวณแม่น้ำเวฬุที่มีต่อภาคค่อนข้างน้อย หรือ มีบทบาทในฐานะบทบาทรองเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจาก จังหวัดจันทบุรีมีทำเลที่ตั้งอยู่ เกือบปลายสุดของภาคและมีอาณาเขตติดกับชายแดนซึ่งมักจะเกิดการปะทะต่อสู้กัน อยู่เสมอ ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของจังหวัดเป็นที่ดินและภูเขา ซึ่งเป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาและการตั้งถิ่นฐาน ทำให้ความหนาแน่นประชากรของจังหวัด ค่อนข้างน้อย เพราะประชากรส่วนใหญ่จะเกาะกลุ่มหนาแน่นบริเวณที่ราบ ส่วน บริเวณที่ดอนและภูเขามีประชากรอาศัยอยู่เบาบาง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ในการพัฒนาและขาดการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่าง เต็มที่ ถึงแม้ว่าจังหวัดจันทบุรีจะเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสูง มาก นอกจากนั้นบทบาททางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ภายในภาคและมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้เป็น เพราะข้อจำกัดทางด้านพื้นที่เพาะปลูกที่ไม่สามารถขยายได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับ ขาดการปรับปรุงประสิทธิภาพการเพาะปลูก ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากร ทำให้ ผลผลิตตกต่ำ อีกทั้ง การปะทะกับอาชีพเกี่ยวกับอัญมณีกำลังประสบปัญหาการ ขาดแคลนแร่อัญมณีต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศทดแทน

ระดับจังหวัด

สภาพโครงสร้างของบริเวณแม่น้ำเวฬุ ความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถแบ่งแยกให้เห็นเด่นชัดตามสภาพพื้นที่ได้เป็น 3 บริเวณ คือ

บริเวณพื้นที่ตอนบน ประกอบด้วยพื้นที่ตอนบนของอำเภอขลุง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ทั้งหมดบริเวณนี้ และเป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าบริเวณอื่น เนื่องจากความเสียเปรียบทางด้านทำเลที่ตั้งอันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และการบริการขั้นพื้นฐานของพื้นที่บริเวณนี้ มีระดับต่ำกว่าบริเวณอื่น กล่าวคือ สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาสูงและที่ดอน ซึ่งยังปกคลุมไปด้วยพื้นที่ป่าไม้ ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง และมีปริมาณฝนน้อยกว่าบริเวณอื่นเนื่องจากอยู่ห่างจากทะเล ลักษณะดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมักจะเกิดจากการพังทลายอยู่เสมอ เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูงและแห้งแล้ง และมีทรัพยากรแร่ธาตุที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจน้อย

ลักษณะการกระจายตัวของประชากร เนื่องจากสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานทำให้บริเวณนี้มีประชากรอาศัยเบาบางที่สุดและมีลักษณะการกระจายไปตามพื้นที่ป่าไม้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่เป็นอาชีพหลัก โดยเฉพาะพืชจำพวก ข้าวโพด มันสำปะหลัง ฝ้าย และถั่วลิสง เป็นพืชที่นิยมเพาะปลูกกันมาก เพราะเป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งสูง มีการเพาะปลูกผลไม้เพียงเล็กน้อยเนื่องจากสภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์มากกว่าพืชชนิดอื่น สำหรับการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้าและบริการส่วนใหญ่เป็นร้านขายของชำเล็กๆ กระจายตัวอยู่ตามบริเวณชุมชน ส่วนประกอบอาชีพอุตสาหกรรมที่พบมากได้แก่ โรงงานทำมันเส้น

เพราะบริเวณดังกล่าวนิยมปลูกกันมาก ประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าพื้นที่อื่น เนื่องจากผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพทำไร่ต่ำกว่า การประกอบอาชีพอื่น

สภาพการให้บริการทางสังคมและการบริการขั้นพื้นฐานของพื้นที่บริเวณนี้ต่ำกว่าบริเวณอื่น เพราะอุปสรรคทางด้านภาพภูมิประเทศประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้มักประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะไข้มาเลเรียและปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาการขาดแคลนไฟฟ้า สภาพการคมนาคมไม่สะดวก

นอกจากนั้น เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้มีอาณาเขตติดกับชายแดนกัมพูชา และมักจะเกิดปัญหาสู้รบบริเวณชายแดนอยู่เสมอ ประกอบกับมีเส้นทางหลวงสายรอง (จันทบุรี-สระแก้ว) เชื่อมต่อระหว่างอำเภอโป่งน้ำร้อนกับจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นเส้นทางที่ใช้ในการติดต่อระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาทางานท่าในจังหวัดจันทบุรีเป็นจำนวนมาก และได้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ในบริเวณนี้ เพื่อใช้เป็นที่เพาะปลูก และตั้งถิ่นฐานทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้พื้นที่บริเวณนี้มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

บริเวณพื้นที่ตอนกลาง ประกอบด้วยพื้นที่ตอนกลางของอำเภอคลอง อำเภอเมือง เกือบทั้งหมด และอำเภอแหลมสิงห์ตอนบน ซึ่งได้แก่บริเวณพื้นที่ทางด้านเหนือ และได้ของถนนสุขุมวิท เป็นบริเวณที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าบริเวณอื่น เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้งสูงกว่าบริเวณอื่น กล่าวคือ สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ประกอบด้วยที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ สามารถทำการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด อีกทั้งยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุที่สำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด อาทิเช่น เหล็ก ดีบุก โมลิบดีนัม พลวง และรัตนชาติ โดยเฉพาะรัตนชาติเป็น

แร่ที่นำรายได้เข้าสู่จังหวัดสูงสุด และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกพลิ้ว น้ำตกกระทิง เป็นต้น ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างชื้นและมีปริมาณฝนตกชุก

ลักษณะการกระจายตัวของประชากร เป็นบริเวณที่มีประชากรกระจายตัวหนาแน่นที่สุด โดยเฉพาะในชุมชนเมือง เพราะนอกจากจะเป็นบริเวณที่มีทำเลที่ตั้งดีเรียบร้อยแล้ว ยังเป็นบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมสายหลักของภาคตัดผ่าน จากความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าว ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ ประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย ซึ่งอาชีพหลัก ได้แก่ การทำสวนผลไม้ สวนยางพารา อุตสาหกรรมอัญมณี ตลอดจนการค้าและบริการ ทำให้พื้นที่นี้มีสภาพเศรษฐกิจการเงินหมุนเวียนสูงมาก ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่เนื่องจากอาชีพหลักของประชากรบริเวณนี้ได้แก่ การทำสวนผลไม้ซึ่งมักจะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้งอยู่เสมอ รวมทั้งปัญหาราคาผลไม้ตกต่ำเนื่องจากการขาดการรวมกลุ่มทางการเกษตร เพื่อสร้างฐานในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง สำหรับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมเป็นบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและกลาง ซึ่งมักกระจุกตัวอยู่ในเขตชุมชนเมือง ได้แก่ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการบริการ ส่วนทางด้านการค้าและบริการเนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของศูนย์กลางจังหวัด และเป็นบริเวณที่มีชุมชนเมืองกระจายอยู่มากกว่าบริเวณอื่น ซึ่งทำให้การกระจายตัวของร้านค้าและบริการหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น โดยเฉพาะในย่านชุมชนเมือง

สำหรับการใช้บริการทางด้านสังคมและการบริการขั้นพื้นฐานกระจายทั่วถึงและมีขีดความสามารถในการให้บริการอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้เป็นบริเวณที่มีความเจริญเติบโตและมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าบริเวณอื่น และเป็นบริเวณที่มีแรงดึงดูดให้ประชากรจากจังหวัดต่างๆ เดินทางเข้ามาหางานทำเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้เป็นบริเวณที่มีการเคลื่อนไหวเข้าออกของประชากรสูงกว่าบริเวณอื่น

แต่เป็นไปในลักษณะของการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำชั่วคราวเป็นส่วนมาก แต่ทว่าในช่วงฤดูฝน มักจะประสบปัญหาการคมนาคมไม่สะดวกเนื่องจากถนนในเขตพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่ยังคงเป็นถนนลูกรัง เมื่อถึงช่วงฤดูฝนจึงมักใช้การไม่ได้ สร้างความลำบากให้แก่ชาวสวนในการลำเลียงผลผลิตออกสู่ตลาด อย่างไรก็ตามนับได้ว่าพื้นที่บริเวณนี้เป็นบริเวณที่มีความได้เปรียบสูงกว่าบริเวณอื่นเกือบทุกด้าน และมีแนวโน้มเจริญเติบโตสูง

พื้นที่ตอนล่าง ประกอบด้วย พื้นที่ตอนล่างของอำเภอเมืองชล และอำเภอแหลมสิงห์เกือบทั้งอำเภอ เป็นบริเวณที่เล็กที่สุด ประกอบด้วยพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลมีภูเขาสลับอยู่และเป็นบริเวณที่มีป่าชายเลนอันอุดมสมบูรณ์กับชายหาดอันสวยงาม ซึ่งทำให้บริเวณนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาดที่สวยงามหลายแห่ง อาทิเช่น แหลมสิงห์ แหลมเสด็จ อ่าวกระทิง เป็นต้น ลักษณะภูมิอากาศชุ่มชื้น มีฝนตกชุกเช่นเดียวกับพื้นที่ตอนกลาง สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะสำหรับเพาะปลูกข้าว แต่เนื่องจากอยู่ติดทะเลน้ำทะเลท่วมถึง ทำให้เกิดปัญหาดินเค็มและดินเป็นกรดอยู่เสมอ

ลักษณะการกระจายตัวของประชากรค่อนข้างหนาแน่น และเกาะกันเป็นกลุ่มๆ อาชีพหลักของประชากรในเขตนี้ ได้แก่ อาชีพทำนา ประมงน้ำเค็ม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งมีการทำสวนยางพาราและสวนผลไม้ในบางพื้นที่ สำหรับการประกอบอาชีพ การค้าและบริการ ส่วนใหญ่เป็นร้านขายของชำเล็กๆ ในเขตชุมชนเมือง ส่วนทางด้านอุตสาหกรรมจะมีโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะโรงสีข้าวตั้งอยู่มาก แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับดินทำให้ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ ประกอบกับปริมาณสัตว์น้ำเค็มลดลงและมีการจำกัดเขตน่านน้ำ ทำให้การประกอบอาชีพทำนาและทำประมงไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้มีการย้ายถิ่นของประชากรออกไปหางานทำในท้องที่อื่นสูง

ซึ่งส่งผลให้การเพิ่มของประชากรในบริเวณนี้น้อยมากและมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นชายหาด ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างจริงจัง ทำให้ระดับการพัฒนาของพื้นที่บริเวณนี้ไม่สูงเท่าที่ควร นอกจากนี้ได้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อใช้เป็นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์วิทยาของสัตว์น้ำ บริเวณชายฝั่ง ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำเริ่มลดตามไปด้วย

สำหรับการให้บริการทางด้านสังคมและการบริการขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก และไม่มีอุปสรรคทางด้านสภาพภูมิประเทศ ทำให้สามารถกระจายบริการให้แก่ประชาชนค่อนข้างทั่วถึง ยกเว้นตำบลบางชั้น เป็นตำบลที่มีอุปสรรคทางด้านสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่สูง ที่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า และเส้นทางคมนาคมอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนั้น จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในบทที่ 5 สามารถสรุปปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามลำดับความสำคัญของปัญหาออกเป็น 2 ระดับดังนี้

1. ปัญหาเร่งด่วนหรือปัญหาระยะสั้น ได้แก่

- ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- ปัญหาความมั่นคงทางชายแดน
- ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า
- ปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ
- ปัญหาผลผลิตตกต่ำ
- ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค
- ปัญหาความไม่สะดวกในการคมนาคม

2. ปัญหาระยะยาว ได้แก่

- ปัญหาการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและสัตว์
- ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรสาธารณสุข
- ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า
- ปัญหาการขาดรวมกลุ่มของประชากร
- ปัญหาการขาดแคลนแร่ธาตุ
- ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของงานบริการการศึกษา
- ปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน
- ปัญหาดินเค็มและดินเป็นกรด
- ปัญหาการขาดแคลนสัตว์น้ำเค็ม
- ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบโรงงานอุตสาหกรรม
- ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา
- ปัญหาขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ปัญหาการพังทลายของดิน
- ปัญหาดินอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน หรือการกำหนดแผนการใช้ดินในลักษณะของแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) ซึ่งไม่ต้องกำหนดรายละเอียดมากนักแต่จะต้องกำหนดความเชื่อมโยงของกิจกรรมในพื้นที่ศักยภาพและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยกำหนดแนวทางพัฒนาแบบ "วิธีพัฒนาพื้นที่เป็นหลัก" (Area Approach to development Planning) ซึ่งจะเป็นแนวทางที่เน้น และสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาหลักของพื้นที่และเชื่อมโยงกับบทบาทของพื้นที่ ทั้งในระดับภาคและระดับจังหวัด ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติหรือระดับภาค

6.2 การใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ

แนวทางการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ มีขั้นตอนดังนี้

6.2.1 นโยบายในการใช้ที่ดิน

การกำหนดนโยบายในการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ จะต้องสอดคล้อง และสนองต่อนโยบายระดับชาติ ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยพิจารณาประเด็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นแล้วนำมากำหนดเป็นนโยบายหลักในการพัฒนามีดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางเศรษฐกิจ โดย
 - 1) เร่งรัดพัฒนาการเกษตรกรรมให้ขยายตัวมากยิ่งขึ้น
 - 2) ยกกระตือรือร้นการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้า และบริการในเขตชุมชนเมือง
 - 3) กระจายการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และสังคม
 - 4) กำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินทั้งในเขตชุมชนเมือง และชนบทให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงการพัฒนา และการบริการทางด้าน เศรษฐกิจ สังคมอย่างเสมอภาค โดยการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ตามขนาดของศูนย์ กลางชุมชนโดยการส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางของการกระจายความเจริญทาง เศรษฐกิจและการบริการแก่พื้นที่โดยรอบ

จากนโยบายในการใช้ที่ดินดังกล่าว สามารถกำหนดเป็น นโยบายในการใช้ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ

1. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น
2. เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการขั้นพื้นฐานทั้งทางด้าน กายภาพและสังคมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท
3. เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และมีให้ หมดไหมโดยเปล่าประโยชน์
4. เพื่อกระจายความเจริญออกสู่พื้นที่ชนบทอย่างทั่วถึง

6.2.2 เป้าหมายในการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ

จากนโยบายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถกำหนดเป้าหมาย ในการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุได้ดังนี้คือ

1. เป้าหมายที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย หมายถึง พื้นที่เป้าหมาย ในการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุได้ดังนี้คือ
 - ก. พื้นที่เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย ตำบลบางชัน ดกพรหม ตะเคียนทอง แก่งหางแมว คลองขุด ทรายขาว ทัพไทร สะดอน ทุ่งขนาด ปะดง ทัพช้าง โป่งน้ำร้อน

ข. พื้นที่เป้าหมายรองอันดับ 1 ประกอบด้วย ตำบล บางกะจะ หนองบัว บั้ว วิ พलग ฉมัน ปากะไซย เกาะเปริด สามพี่น้อง สนาม ไซย นายายอาม หุ้ง เบญจา ช้างข้าม ตะกาดเจ้า บ่อ ช้าง มายไฟ วังสรรพรส หนองตาคง

ค. พื้นที่เป้าหมายรองอันดับ 2 ประกอบด้วย ตำบลแสง ดาบง ตะบอง ตรอกนอง วันยาว เกวียนหัก ปากน้ำแหลมสิงห์ หนองซุ่ม สี่หยง วังโดนด ราพัน เขาหัว กระจ่าง อ่างคีรี

2. เป้าหมายเป็นกลุ่มชนหรือหมู่คณะ ได้แก่ ประชาชนในเขต ชนบทเป็นหลัก

3. เป้าหมายเป็นระยะเวลา ได้แก่ ระยะสั้น และระยะยาว
ก. ระยะสั้น ได้แก่ ช่วงระยะเวลา 5 ปี เพื่อมุ่งกระจาย รายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้บริการด้านต่างๆ อย่าง ทัวถึง

ข. ระยะยาว ได้แก่ ช่วงระยะเวลา 10 ปี เพื่อมุ่งพัฒนา มาตรฐานคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านรายได้และการประกอบอาชีพ รวมทั้งความพร้อม ในการได้รับบริการด้านต่างๆ จากรัฐ

การกำหนดเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมาย

การพัฒนาเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขั้นมูลฐาน คือ ทรัพยากรที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ ควรมีการกำหนดเป้าหมายดังนี้

1. ทรัพยากรที่ดิน

เน้นการแก้ไขปรับปรุงดินที่มีสภาพเป็นกรดให้เหมาะกับการเพาะปลูก โดยเฉพาะบริเวณที่น้ำทะเลท่วมถึง และบริเวณใกล้แม่น้ำ

วางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสมรรถนะดินทางการเกษตร โดยสรุปแบบกว้างๆ คือ

- 1) บริเวณที่ควรใช้ปลูกข้าว ได้แก่ บริเวณที่สามารถจัดการชลประทานเพื่อช่วยในการปลูกข้าวได้ดี และมีสภาพความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างเหมาะสม ได้แก่ พื้นที่ตอนกลางของอำเภอท่าใหม่และพื้นที่ส่วนที่อยู่ใกล้ทางหลวงหมายเลข 3
- 2) บริเวณที่ควรใช้ปลูกไม้ผลและพืชไร่ ได้แก่ พื้นที่ส่วนบนของพื้นที่ดินแม่น้ำเวฬุ
- 3) บริเวณที่ควรใช้ปลูกยางพารา ได้แก่ บริเวณใกล้แม่น้ำ
- 4) บริเวณที่ควรให้เป็นป่าธรรมชาติโดยเฉพะอย่างยิ่งป่าชายเลน

2. ทรัพยากรน้ำ เป้าหมาย ได้แก่

การพัฒนาแหล่งน้ำ โดยสร้างระบบป้องกันการรุกล้ำของน้ำเค็ม
การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการบริโภคอุปโภค

3. ทรัพยากรป่าไม้

การอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลน โดยการจัดการด้วยมาตรการเข้มงวด และป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าชายเลนเพื่อห่านากุ้ง เช่น ป่าชายเลน อำเภอลง เป็นต้น

การรักษาป่าและปลูกป่าเพิ่มเติม โดยเฉพาะในบริเวณที่ป่าถูกทำลาย

การพัฒนาการเกษตรจากการผลิตแบบขยายพื้นที่เพาะปลูกเป็นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูง โดยเฉพาะพืชหลัก รวมทั้ง เน้นการกระจายการปลูกพืชไปสู่พืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีแนวการผลิตและจำหน่าย

พื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการผลิตพืชหลัก ได้แก่ บริเวณตอนบนของอำเภอท่าใหม่ ให้สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่มากขึ้น โดยปรับปรุงคุณภาพดิน ปรับปรุงพันธุ์ใหม่ที่ได้ผลผลิตสูงและปรับปรุงระบบชลประทาน

พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางทางการเกษตรคือ บริเวณทางตอนกลาง เขตพื้นที่ดินแม่น้ำเวฬุ ควรมีการปรับปรุงคุณภาพดิน และป้องกันการรุกของน้ำเค็ม โดยปรับปรุงระบบชลประทานเพื่อการเกษตรด้วย

พื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำในการเกษตร ได้แก่ บริเวณที่อยู่ใกล้แม่น้ำและป่าชายเลนไม่เหมาะแก่การปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรปล่อยให้เป็นป่าชายเลนธรรมชาติและทำการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

การเพิ่มประสิทธิภาพและเร่งรัดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพทรง เช่น อดสาหกรรมในครัวเรือน การประมงน้ำจืด เป็นต้น เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

การพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหารและเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านที่ตั้ง การขนส่ง และการป้องกันมลภาวะ

การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากพื้นที่ดินชายทะเลจังหวัดจันทบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวถึง 18 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ชายหาดและอ่าวต่างๆ จึงมีเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาตินี้ รวมทั้งเป้าหมายในการกระจายแหล่งท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น

การเพิ่มและปรับปรุงบริการสาธารณะพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายการคมนาคมในเขตชนบทระหว่างตำบล การไฟฟ้า ประปา และแหล่งน้ำบาดาล

แนวทางการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ

นโยบายและเป้าหมายในการใช้ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ สามารถพิจารณาแนวทางในการใช้ที่ดินได้ดังนี้

ตารางที่ 6.1
แนวทางการใช้ที่ดินบนที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ

ประเภท	กม ²	ไร่	ร้อยละ	จำนวนครอบครัว (ตามมาตรฐาน 20 ไร่ ต่อครอบครัว)
<u>พื้นที่เกษตรกรรม</u>	428.1	267,526.5	55.6	13,378
ข้าว	100	60,500.0	13.0	3,125
ผลไม้	143.7	89,812.5	18.6	4,491
ยางพารา	59.4	37,125.0	7.8	1,856
พืชชนิดอื่นเป็นกรด (เช่น มะพร้าว สับ มะม่วงหิมพานต์)	112.5	70,312.5	14.8	3,515
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	12.5	7,812.5	1.6	391
<u>พื้นที่ป่าไม้</u>	319.8	199,875.0	41.6	9,994
ป่าชายเลน	294.8	184,250.0	38.3	9,213
ป่าบก	25.0	15,625.0	3.3	781
<u>พื้นที่พัฒนาแหล่งน้ำ และการประมง</u>	21.8	13,625.0	2.8	681
รวม	769.7	481,062.5	100	24,053

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย